

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY Z HRADU RABŠTEJNA (OKR. ŠUMPERK)

ARCHAEOLOGICAL FINDS FROM THE RABŠTEJN CASTLE (ŠUMPERK DISTRICT)

LUKÁŠ HLUBEK

Vlastivědné muzeum v Olomouci

ABSTRACT:

The presented contribution deals with the Rabštejn castle, built at the end of the 13th century and abandoned sometime in the first half of the 18th century. This nobility residence was dealt with mainly by historians and castellologists, nevertheless an evaluation of archaeological findings is missing. This is why we would like to present an obtained set of ceramics and iron items that can be partly dated back to the High Middle Ages and Early Modern Times.

KEY WORDS: Rabštejn, Castle, Middle Age, Modern times, Archeological finds

1. ÚVOD

V průběhu vlády českého krále Václava II. (1278–1305) byl na skalním ostrohu v Jeseníkách vybudován hrad Rabštejn. Ten se stal centrem stejnojmenného panství, k jehož hospodářskému zázemí patřilo i město Rýmařov. Šlechtickému sídlu byla zatím věnována pozornost především po stránce historické (např. PINKAVA 1922, 275–278; HOŠÁK 1957, 39–40; MELZER–SCHULZ a kol. 1993, 186) či kastelologické (např. WEINELT 1937, 304; PLÁČEK 1988, 33–34; MĚŘÍNSKÝ–PLÁČEK 1988, 239), ale o archeologických nálezech máme pouze kratší příspěvky (srov. SCHENK 2005, 277; VAŠÍČEK 2007, 42–43; HLUBEK 2011, 99). Proto bychom zde rádi představili získaný soubor keramiky a železných předmětů, které můžeme zařadit dílem do vrcholného středověku a dílem do raného novověku. Archeologický materiál pochází výlučně ze sběrů a dnes je deponován ve Vlastivědném muzeu v Šumperku a Městském muzeu v Rýmařově.¹

2. POLOHA A POPIS LOKALITY

Hrad se nachází v dnešním Olomouckém kraji, ve východní části okresu Šumperk. Nalezneme jej na katastru obce Bedřichova asi 2 km severně od návsi. Rabštejn je jeden z nejvýše situovaných hradů na Moravě vůbec, leží ve výšce přes 800 m nad mořem. Toto šlechtické sídlu není možno přiřadit k některému z klasických hradních typů. Jeho dispoziční řešení ovlivnila trojice skalních suků, mezi které je vklíněn (obr. 1). Fortifikace byla postavena na půdorysu obdélníka (90 × 63 m) a skládá se z vlastního jádra a k jihu připojeného předhradí (PLÁČEK 1988, 33).

Nejstarší část hradu se rozprostírá na severní straně mezi skalními sukly, které jsou spojeny zhruba do tvaru trojúhelníku mohutnou hradbou o síle 1,4–1,65 m. Mezi dvojicí západních skal byla umístěna dvouprostorová palácová budova a jak naznačují do skály vysekané kapsy pro stropní trámy, byla patrová. Pod východním skalním sukem stála zalomená, dvouprostorová budova a přímo nad ní, na nejvyšším skalisku, se tyčila pravouhlá věž. V severní hradební zdi je dosud patrný průlom po výpadové brance. Do hradního jádra se vstupovalo branou, která byla umístěna v jihovýchodní zdi (PLÁČEK 1996, 294).